

OJQ AKSIONI KUNDËR DHUNËS DHE NDËRTIMI I PAQES
NVO AKCIJA ZA NENASILJE I IZGRADNJU MIRA
NGO ACTION FOR NON-VIOLENCE AND PEACEBUILDING

SHTEGUT TË DHIMBJES
STAZOM BOLA
THE PATH OF PAIN

OJQ AKSIONI KUNDËR DHUNËS DHE NDËRTIMI I PAQES
NVO AKCIJA ZA NENASILJE I IZGRADNJU MIRA
NGO ACTION FOR NON-VIOLENCE AND PEACEBUILDING

Projekti: "Ballafaqimi me të kaluarën në Kosovë"
Projekat: "Suoçavanje s prošlošču na Kosovu"
Project: "Dealing with the Past in Kosovo"

EKSPOZITA "SHTEGUT TË DHIMBJES"
IZLOŽBA "STAZOM BOLA"
EXHIBITION "THE PATH OF PAIN"

Prill / April 2018

Botues / Izdavač / Publisher: OJQ ANP / NVO ANP / NGO ANP

Koncepti dhe identiteti vizual i ekspozitës dhe katalogut / Koncept i dizajn vizuelnog identiteta izložbe i kataloga /
The concept and design of visual identity of exhibition and catalogue: Emine Ismajli

Fotografitë / Photography / Fotografije: Ilir Berisha

Ilustrimi i kopertinës / Ilustracija korica / Cover Illustration: Emine Ismajli

Faqosja / Prelom / Layout : Ilir Berisha

Shtypi / Štampa / Printing : Envinion

OJQ Aksioni kundër dhunës dhe Ndërtimi i Paqes

Rr. Idriz Seferi 23

60000, Gjilan/Gnjilane

Republika e Kosovës/Republika Kosova/Republic of Kosovo

Tel: +381 280 329 926

Mob: +377 44 211 895

E-mail: anp_kos@yahoo.com, www.anp-ks.org

Copyright©2018, OJQ Aksioni kundër dhunës dhe Ndërtimi i Paqes

Të gjitha të drejtat e rezervuara. Asnjë pjesë e këtij publikimi nuk mund të përkthehet, riprodhohet ose të transmetohet në çfarëdo forme apo me çfarëdo mjeti, elektronik (CD-ROM, Internet, etj.) ose mekanik, duke përfshirë fotografi, regjistrimin ose çfarëdo ruajtje të informacionit apo sistem rikthimi, të tanishëm ose të shpikura më pas, pa lejen paraprake në të shkruar nga OJQ ANP.

Sva prava rezervisana. Nijedan deo ove publikacije ne može se prevesti, reprodukovati ili prenositi u bilo kom obliku ili bilo kojim sredstvima, elektronskim(CD-ROM) Internet , itd.ili mehaničkim, uključujući fotografije, snimanje ili bilo koje informacije skladištenja ili sistema za preuzimanje, trenutnim ili kasnije izumljenih bez prethodne pismene dozvole NVO ANP.

All rights reserved. No part of this publication may be translated, reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic (CD-ROM) Internet, etc.) or mechanical, including photography, recording, or any information storage or retrieval system, current or later invented, without the prior permission in written from NGO ANP.

PARATHËNIA

Ekspozita “Shtegut të dhimbjes” është e treta me radhë e realizuar në kuadër të projektit: “Ballafaqimi me të kaluarën në Kosovë” nga OJQ Aksioni kundër dhunës dhe Ndërtimi i Paqes.

Në tetëmbëdhjetë punimet artistike, të radhitura në mënyrë kronologjike dokumentohet e shkuara që ka lënë gjurmë të thella në shpirtin, kujtimet dhe mbamendjen tonë.

Kjo ekspozitë flet për kujtesën dhe harresën, për ngjarjet që janë pjesë e të shkuarës historike dhe të kujtesës kolektive, si ngjarjet që flasin për përvojën tonë personale dhe mënyrën sesi i kemi përjetuar ato.

Duke ecur në hapësirë dhe kohë “Shtegut të dhimbjes” kemi përdorur fuqinë e artit për të transformuar dhimbjen nga e cila jemi prekur dhe ndikuar gjatë tërë jetës tonë.

Ruajtja e kujtesës për të shkuarën dhe bartja e kësaj detyre te brezat e rinj do të ndihmojë në ballafaqimin e mirëfilltë dhe konstruktiv me të shkuarën duke ngjallur shpresën për një të ardhme më të mirë.

PREDGOVOR

Izložba „Stazom bola“ je treća po redu realizovana u okviru projekta: „Suočavanje sa prošlošću na Kosovu“ od strane NVO Akcija za nenasilje i izgradnju mira.

Osamnaest umetničkih radova nanizanih po hronološkom redu dokumentuju prošlost koja je ostavila duboke tragove u duši, u našem sećanju i pamćenju.

Ova izložba govori o sećanju i zaboravu, o događajima koji su deo prošlosti i kolektivnog sećanja, kao i o događajima koji su deo našeg ličnog iskustva i načinu na koji smo ih doživeli.

„Stazom bola“ kroz prostor i vreme upotrebili smo snagu umetnosti za transformaciju bola kojim smo dotaknuti i pod čijim smo uticajem bili tokom celog našeg života.

Očuvati sećanje o prošlosti i preneti taj zadatak budućim naraštajima, pomoći će u suočavanju sa prošlošću na konstruktivan i pravi način čime će oživeti i nadu za bolju budućnost.

INTRODUCTION

The exhibition “The Path of Pain” is the third in a row realised within the project “Dealing with the Past in Kosovo” by the NGO Action for Non-violence and Peacebuilding.

Eighteen art works arranged in chronological order are documented by the past that left deep marks in our soul and our memories.

This exhibition speaks of remembering and oblivion events that are part of the past and collective memory as well as about events which are part of our personal experience and the way we lived through them.

Through “The Path of Pain”, through space and time we used the power of art to transform the pain that we were touched by and under what influence we have been throughout our entire life.

To make a recollection of the past and to confront the past on a constructive and the true way to live and hope for a better future.

Emine Ismajli

E skultur në kujtesë/ Utisuto u sejarje/ Imprinted in Memory

Krahët e thyjer/ Slomljena krila/ Broken Wings

Mrekullia/ Čudo/ Miracle

Kujtimet e ndrydhura/ Potisnute uspomene/ Repressed Memories

78 ditë ferrit/ 78 dana pakla/ 78 Days of Hell

Kujtimi i ditëve të fëmijërisë aine/ Sejarje ra dane mog detinjotva/ Memories of the Days of my Childhood

Djepi im/ Moja koleska/ My Cradle

Frika e trashëguar/ Nasledje straha/ Inheritance of Fear

Debimi i popullit shqiptar kosovar nga trojet e trrike/ Deportacija kosovskih Albanaca iz svojih etničkih krajeva/ Deportation of Kosovar Albanians from their Ethnic Territories

Krugëtimi/ Put/ Journey

Në mes jetës dhe vdekjes/ Imedu života i smrti/ Between Life and Death

Djepat e humbur/ Iegubljene koleske/ Lost Cradles

Në Altarin e Kohës/ Na oltaru vremena/ At the Altar of Time

Treni për një të ardhme më të mirë/ Voz za bolju budućnost/ The Train to the Better Future

Çlirimi/ Oslobođenje/ Liberation

Dritë pas errësirës/ Svetlost poole tane/ The Light after Darkness

Ndjenjat/ Osećanja/ Feelings

Urata/ Blagoslov/ Blessing

**SHTEGUT TË
DHIMBJES**

**STAZOM
BOLA**

**THE PATH
OF PAIN**

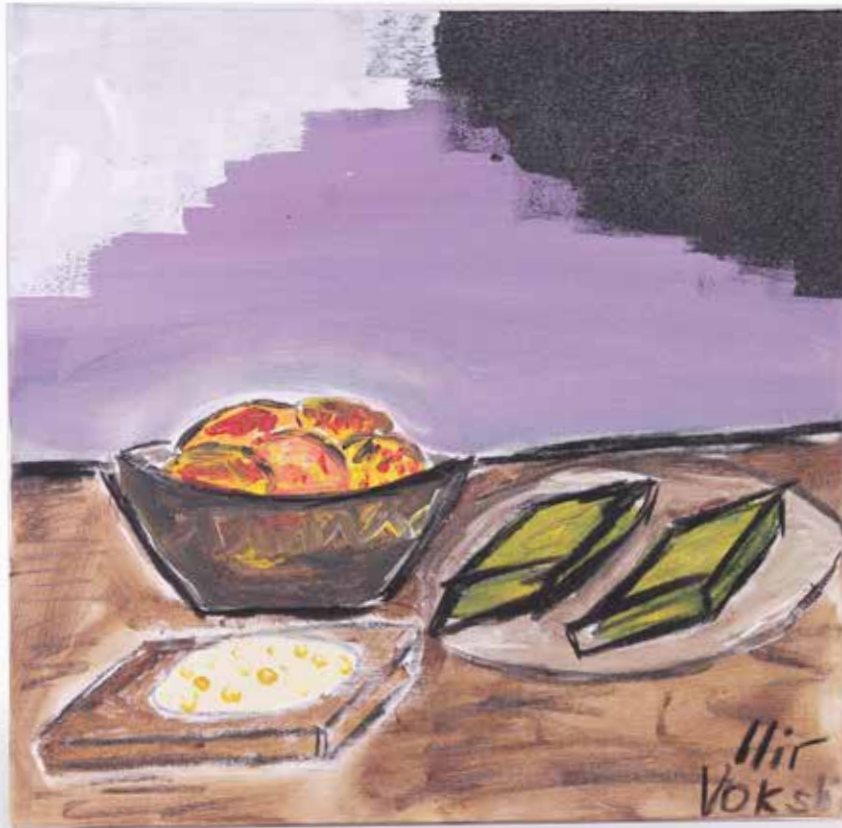
E skalitur në kujtesë / Utisnuto u sećanje / Imprinted in Memory
Violeta Berisha, Pavlan, Pejë / Pavljane, Peć

Krahët e thyer / Slomljena krila / Broken Wings
Ana Staletović, Shtërpçë / Štrpce

Mrekullia / Čudo / Miracle
Arife Ilazi, Godanc i Poshtëm, Shtime / Donje Godance, Štimlje

Kujtimet e ndrydhura / Potisnute uspomene / Repressed Memories
Ilir Vokshi, Gjilan /Gnjilane

78 ditë ferri! / 78 dana pakla! / 78 Days of Hell!
Živojin Čirković, Gračanice / Gračanica

Kujtimi i ditëve të fëmijërisë sime / Sećanje na dane mog detinjstva /
Memories of the Days of my Childhood
Anica Jakovljević, Mitrovica Veriore / Severna Mitrovica

Djepi im / Moja kolevka / My Cradle
Bujar Veseli, Mitrovicë / Mitrovica

Frika e trashëguar / Nasledje straha / Inheritance of Fear
Shaqir Haxhaj, Vushtrri / Vučitrn

Dëbimi i popullit shqiptar kosovar nga trojet etnike
Deportacija kosovskih Albanaca iz svojih etničkih krajeva
Deportation of Kosovar Albanians from their Ethnic Territories
Sefedin Ramaj, Tërdec, Glllogoc/ Trdevac, Glogovac

Prugëtimi / Put / Journey
Bedri Sylka, Rahovec / Orahovac

Në mes jetës dhe vdekjes / Izmedju života i smrti / Between Life and Death
Miran Mehmeti, Kuk, Dragash / Kuk, Dragaš

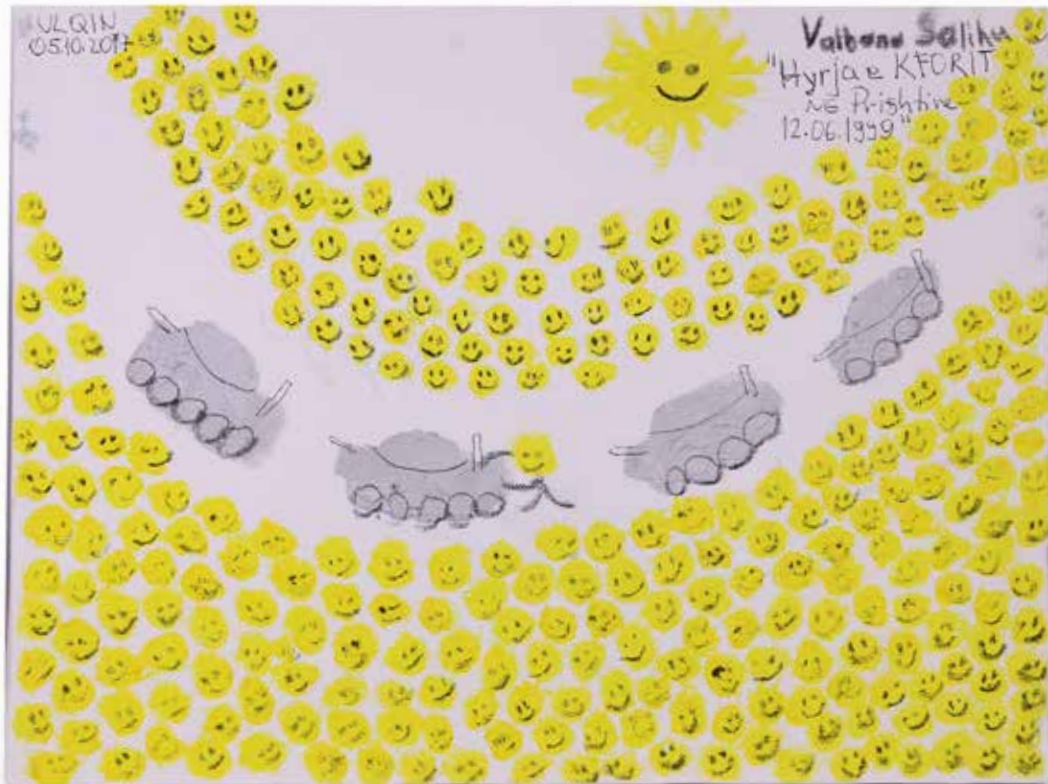
Djepat e humbur / Izgubljene kolevke /Lost Cradles
Violeta Mehmetaj, Dubovë e Madhe, Pejë / Dubovo, Peć

Në Altarin e Kohës / Na oltaru vremena / At the Altar of Time
Kastriot Veselaj, Reçan, Suharekë / Rečane, Suva Reka

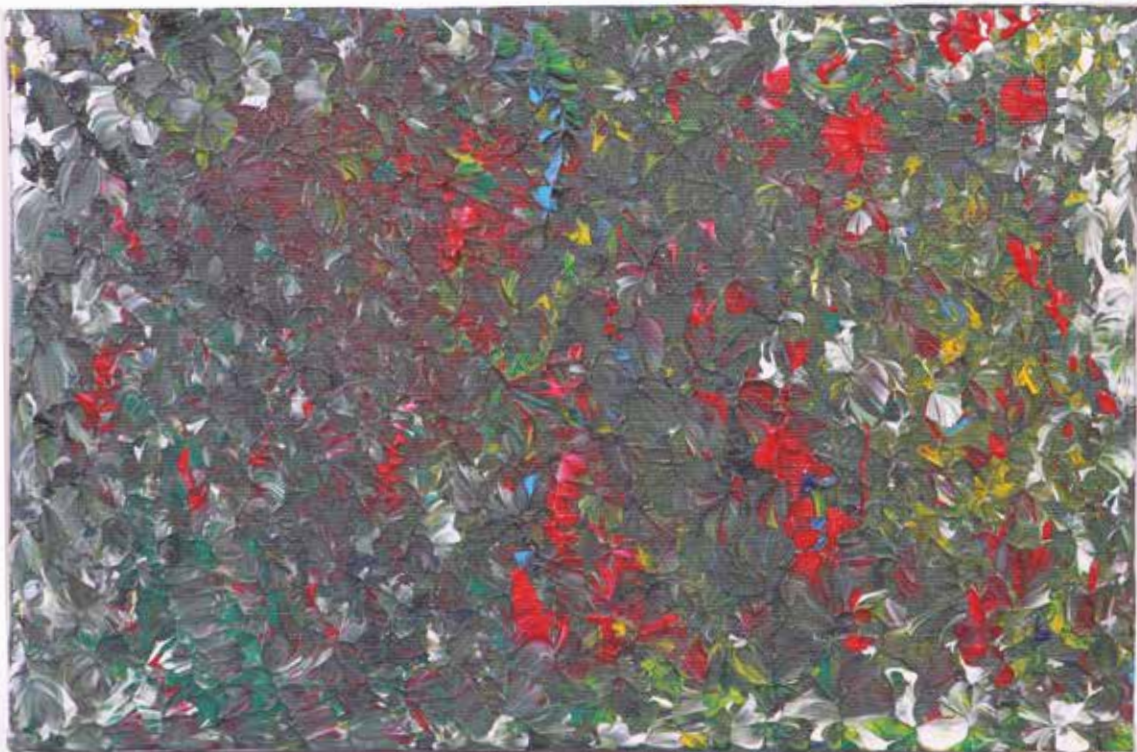
Treni për një të ardhme më të mirë / Voz za bolju budućnost / The Train to the Better Future
Sanela Sadiković, Mitrovica Veriore / Severna Mitrovica

Çlirim/ Oslobodjenje/ Liberation
Valbona Salihu, Prishtinë/ Priština

Dritë pas errësirës / Svetlost posle tame / The Light after Darkness
Mirsada Salković, Rëvatskë, Leposaviq / Rvatska/Leposavić

Ndjenjat / Osećanja / Feelings
Anica Jakovljević, Mitrovica Veriore / Severna Mitrovica

Urata/Blagoslov / Blessing
Violeta Berisha, Pavlan, Pejë / Pavljane, Peć

AKSIONI KUNDËR DHUNËS DHE NDËRTIMI I PAQES (ANP)

Aksioni kundër dhunës dhe ndërtimi i paqes (ANP) është një organizatë e shoqërisë civile e themeluar në vitin 2002 në Gjilan me vizion dhe ambicie për të kontribuar në paqe të qëndrueshme dhe stabile në Kosovë dhe rajon. ANP si organizatë multietnike deri më tani ka realizuar projekte të ndryshme në këto fusha: ndërtimi i paqes, edukimi për paqe, ballafaqimi me të kaluarën dhe politikat publike. Bazuar në përkushtimin për ndërtimin e paqes së qëndrueshme kemi ndërtuar marrëdhënie substanciale ndëretnike me qytetarë të profileve të ndryshme nga e tërë Kosova. Duke krijuar “hapësirën e sigurt” ANP i mbledh qytetarët e komuniteteve të ndryshme dhe përmes trajnimeve e inicon dialogun ndëretnik për çështjet sensitive në lidhje me konfliktet, paragjykimet, dhunën, identitetin dhe ballafaqimin me të kaluarën. Duke promovuar tolerancën, paqen dhe pajtimin përmes programeve të edukimit joformal për paqe, ANP synon të zhvillojë kulturën e padhunshmërisë dhe respektimit dhe pranimit të dallimeve në mes të komuniteteve të ndryshme, me qëllim që të bëhen bartës të proceseve për paqe në të ardhmen. Kultura e padhunshmërisë është pjesë e parimeve dhe filozofisë së veprimit të ANP-së.

Që nga viti 2014, ANP është duke implementuar projektin “Ballafaqimi me të kaluarën në Kosovë” pasi që kjo çështje në ditët e sotme është shumë aktuale dhe e një rëndësie të veçantë, duke marrë parasysh që gjeneratat e reja po rriten në një ambient të narativëve etnocentrik dhe konfrontimeve politike, të cilat deri më tani ende nuk janë zgjidhur.

Angazhimi i gjatë dhe i qëndrueshëm i ANP-së ka rezultuar me krijimin e një rrjeti të partnerëve rajonalë dhe ndërkombëtarë me të cilët ndajmë të njëjtat vlera, qëllime dhe besim të ndërsjellë. Bashkëpunimi dhe shkëmbimi ndërkufitar konsiderohet nga organizata si thelbësore për një të ardhme prosperuese dhe paqësore në Ballkan.

AKCIJA ZA NENASILJE I IZGRADNJU MIRA (ANP)

Akcija za nenasilje i izgradnju mira (ANP) kao organizacija civilnog društva je osnovana 2002. godine u Gnjilanu sa vizijom i ambicijama da doprinese postizanju održivog mira na Kosovu i u regiji. Kao multietnička organizacija ANP je do sada realizovala različite projekte na poljima: izgradnje mira, mirovne edukacije, suočavanje s prošlošću i javne politike. Zalagajući se za održiv mir izgradili smo suštinske međuetničke odnose sa građanima različitih profila širom Kosova. Kroz kreiranje “ sigurnog prostora “ ANP okuplja građane iz različitih zajednica i kroz treninge inicira međuetnički dijalog o veoma osjetljivim pitanjima vezanim za sukob, predrasude, nasilje, identitet i suočavanje s prošlošću.

Kroz promociju tolerancije, mira i pomirenja u okviru programa neformalnog obrazovanja, ANP teži ka tome da kroz prihvatanje i poštovanje različitosti razvije kulturu nenasilja među različitim zajednicama, kako bi pojedinci i pojedinke bili nosioci mirovnih procesa u budućnosti . Filozofija i principi delovanja ANP se zasnivaju na sprovođenju kulture nenasilja.

Od 2014. godine , ANP sprovodi projekat “ Suočavanje s prošlošću na Kosovu “, s obzirom da je ovo pitanje veoma aktuelno i od posebnog značaja, imajući u vidu da nove generacije odrastaju u okruženju etnocentričnih narativa i političkih konfrontacija, koja do današnjeg dana nisu rešena. Dugotrajno i stabilno angažovanje ANP je rezultiralo stvaranjem regionalnih i međunarodnih mreža sa partnerima sa kojima delimo iste vrednosti, ciljeve i uzajamno poverenje. Saradnju i prekograničnu razmenu sa drugim organizacijama smatramo je od suštinskog značaja za prosperitet i mirnu budućnost na Balkanu.

ACTION FOR NONVIOLENCE AND PEACEBUILDING (ANP)

Action for Nonviolence and Peacebuilding (ANP) is a civil society organization established in 2002 in Gjilan/Gnjilane with the vision and ambition to contribute to sustainable peace in Kosovo and in the region. ANP as multiethnic organization has implemented various projects in the fields of peacebuilding, peace education, dealing with the past and public policies. Due to the commitment for peacebuilding substantial interethnic relations have been built up to people from all over Kosovo. By providing a “safe space” ANP is bringing people from diverse communities together and through trainings an inter-ethnic dialogue is initiated tackling burning issues about conflicts, prejudices, violence, identity and dealing with the past. By promoting tolerance, peace and reconciliation, through non-formal educational peace programs, ANP is focusing on the development of a culture of nonviolence, which is respecting and accepting the differences between diverse communities. Our work is aiming to make our participants change makers for peace and progress in the future. Hereby the culture of nonviolence is the principle and philosophy for change that ANP is using in all their actions.

Since 2014 ANP is implementing the project “Dealing with the past in Kosovo” because this topic today seems to get more relevant, as young generations are growing up in an environment of ethnocentric narratives and political confrontations, which are by far not being solved, yet.

Thanks to the long lasting commitment ANP is embedded in a network of regional and international partners, sharing the same values, goals and mutual trust. Cross-border cooperation and exchange is considered by the organization as essential for a prosperous and peaceful future on the Balkans.

OJQ ANP me pjesëmarrësit e projektit “Ballafaqimi me të kaluarën në Kosovë”, tetor 2017
NVO ANP sa učesnicima/ama projekta „Suočavanje sa prošlošću na Kosovu“ oktobar 2017. godine
NGO ANP with participants „Dealing with the Past in Kosovo“ Oktober, 2017, Ulqin/Ulcinj

OJQ ANP me pjesëmarrësit e projektit “Ballafaqimi me të kaluarën në Kosovë” shkurt 2018
NVO ANP sa učesnicima/ama projekta „Suočavanje s prošlošću na Kosovu“ februar 2018. godine
NGO ANP with participants „Dealing with the Past in Kosovo“, February, 2018, Ulqin/Ulcinj

The project
“Dealing with the Past in Kosovo”
is implemented by NGO Action for Non-violence and Peacebuilding
in partnership with KURVE Wustrow

St. Idriz Seferi, 23,
60000 Gjilan/Gnjilane
Republic of Kosovo
Tel. +381 280 329 926
Mob. +377 44 211 895
anp_kos@yahoo.com
www.anp-ks.org

St. Dëshmorët e Kombit, 72 A/12
10000 Prishtinë /Pristina
Republic of Kosova
Mob. +377 44 399 605